

Investiții Financiare „Transilvania” — S.A. din Brașov, deoarece Curtea s-a pronunțat cu privire la constituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998 prin Decizia nr. 4 din 18 ianuarie 2000. Reprezentantul Ministerului Public nu se opune acordării unui nou termen de judecată, cererea de amânare fiind formulată în temeiul art. 156 din Codul de procedură civilă.

Curtea Constituțională, deliberând, constată că nu sunt îndeplinite cerințele art. 156 alin. 1 din Codul de procedură civilă și, în consecință, respinge cererea de amânare a judecării cauzei.

Cauza fiind în stare de judecată, avocatul părților prezente solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, arătând că, în legătură cu constituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 4 din 18 ianuarie 2000 și nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea jurisprudenței. În sensul celor arătate, se depun concluzii scrise.

Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, întrucât prin Decizia nr. 4 din 18 ianuarie 2000 Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la constituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998 și, între timp, nu au intervenit elemente noi care să determine schimbarea soluției adoptate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 13 decembrie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 7.348/1999, **Curtea de Apel Ploiești — Secția contencios administrativ și comercial a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism**, excepție ridicată de Societatea de Investiții Financiare „Transilvania” — S.A. din Brașov într-un litigiu având ca obiect anularea, pentru fraudă la lege, a actului de cesiune a unor acțiuni nominative.

În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține că soluția adoptată prin ordonanța criticată ca fiind neconstituțională, și anume de a se da „o reglementare specială și derogatorie numai pentru un anumit sector economic supus privatizării, nu se justifică nici practic și nici teoretic, de vreme ce există Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88/1997 privind privatizarea societăților comerciale, aprobată prin Legea nr. 44/1998, modificată și completată prin titlul I al Legii nr. 99/1999, care reglementează privatizarea societăților comerciale din toate domeniile”. Se mai arată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998, în ansamblul ei, cât și prevederile art. 11 din aceasta încalcă art. 41, 49, 134 și 135 din Constituție, precum și dispozițiile constituționale ale art. 114 alin. (4), întrucât nu este îndeplinită nici una din condițiile prevăzute de acest text pentru adoptarea ordonanței de urgență. Se susține că dispozițiile art. 11 din ordonanța de urgență (care prevede că „*În termen de maximum 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, societățile de investiții financiare sunt obligate să vândă acțiunile pe care le dețin la societățile comerciale din turism peste limita de 10% din totalul acțiunilor emise de fiecare dintre societățile comerciale din turism, potrivit dispozițiilor legale*”) nesocotesc princi-

piul garantării dreptului de proprietate și al ocrotirii egale a proprietății private, principiu prevăzut de art. 41 din Constituție. Se arată că inviolabilitatea proprietății poate fi înlăturată „numai pentru cauză de utilitate publică, ca temei al exproprierii sau pentru realizarea unor lucrări de interes general, ca temei pentru folosirea de către o autoritate publică a subsolului unei proprietăți”, iar limitele proprietății nu pot fi stabilite decât prin lege. Textul criticat este contrar, în opinia autorului excepției de neconstituționalitate, și prevederilor art. 11 alin. 2 din Ordonanța Guvernului nr. 20/1998 privind constituirea și funcționarea fondurilor cu capital de risc, articol care prevede că „*Un fond cu capital de risc nu va putea investi mai mult de 20% din activele sale într-o singură societate comercială sau în mai multe societăți comerciale controlate de către aceeași persoană*”. Cu privire la încălcarea prevederilor art. 49 din Constituție, se apreciază că „prin plafonarea la cota de 10% din capitalul social al unei societăți comerciale se încalcă liberul exercițiu al unor drepturi, în speță dreptul de a deține orice cotă din capitalul social al unei societăți, aceasta și prin raportare la principiul libertății contractuale ca expresie a libertății de asociere și a libertății comerțului, principiu prevăzut în art. 134 alin. (2) lit. a) al Constituției”. Ordonanța criticată încalcă, în opinia autorului excepției, și principiul consensualismului prevăzut de art. 134 alin. (2) lit. a) din Constituție, text constituțional din care derivă libertatea de a contracta și libertatea de a stabili condițiile de fond și de formă ale contractului.

Referitor la încălcarea dispozițiilor art. 114 alin. (4) din Constituție, se arată că, în conformitate cu acest text constituțional, delegarea legislativă sub forma ordonanțelor de urgență emise de Guvern este condiționată de existența situațiilor excepționale, „când, în mod obiectiv, nu a fost posibilă adoptarea unei legi de abilitare sau a unei legi în procedură de urgență, nici chiar prin modalitatea angajării răspunderii Guvernului cu privire la un proiect de lege [...]”, iar „Ordonanța de urgență nr. 32/1998 este neconstituțională, neîntrunind nici o condiție reglementată de art. 114 alin. (4) din Constituție”.

Instanța de judecată, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998 este nefondată, întrucât „Guvernul este abilitat de Parlament să emită ordonanțe de urgență în domenii ce necesită o reglementare urgentă pentru a stabili condițiile privatizării”.

Potrivit prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, arată că „Din încheierile pronunțate de către instanța judecătorească la 6 și, respectiv, 13 decembrie 1999 nu rezultă care sunt motivele invocate de către apelanta-pârâtă în susținerea excepției și nici care sunt dispozițiile constituționale ce se pretinde a fi fost încălcate de dispozițiile art. 11 din Ordonanța de urgență nr. 32/1998” și, în consecință, „în lipsa acestor elemente, care nu rezultă nici din opinia formulată de instanță cu privire la excepția de neconstituționalitate”, Guvernul apreciază că nu se poate formula un punct de vedere.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților prezente, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională constată că a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 144 lit. c) din Constituție, ale art. 1 alin. (1), ale art. 2, 3, 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism. Acest act normativ conține dispoziții privind: organele administrației publice centrale abilitate în domeniul privatizării societăților comerciale din turism, procedura prealabilă privatizării societăților comerciale din turism, modalitățile de privatizare a societăților comerciale din turism, obligații și sancțiuni.

Dispozițiile art. 11, criticate în mod special, au următorul cuprins: *„În termen de maximum 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, societățile de investiții financiare sunt obligate să vândă acțiunile pe care le dețin la societățile comerciale din turism peste limita de 10% din totalul acțiunilor emise de fiecare dintre societățile comerciale din turism, potrivit dispozițiilor legale.”*

Curtea Constituțională constată că unele dintre argumentele invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate privesc ansamblul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998, iar altele se referă, în mod special, la dispozițiile art. 11 din aceasta.

I. Astfel, prima critică de neconstituționalitate privește ansamblul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998, pe care autorul excepției o apreciază ca fiind neconstituțională, prin aceea că nu a existat o stare excepțională care să justifice adoptarea unei ordonanțe de urgență în domeniul privatizării societăților comerciale din turism.

Cu privire la această critică, Curtea Constituțională reține că art. 114 alin. (4) din Constituție prevede: *„În cazuri excepționale, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență. Acestea intră în vigoare numai după depunerea lor spre aprobare la Parlament. Dacă Parlamentul nu se află în sesiune, el se convoacă în mod obligatoriu.”*

Din cuprinsul textului rezultă că în Constituție nu se precizează conținutul noțiunii de „cazuri excepționale”. De aceea, prin Decizia nr. 65 din 20 iunie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 129 din 28 iunie 1995, Curtea Constituțională a statuat că „prin «cazuri excepționale», în sensul art. 114 alin. (4) din Constituție, se înțelege acele situații care nu se pot încadra în cele avute în vedere expres de lege. În consecință, dacă legiuitorul nu a instituit o normă specifică unei circumstanțe excepționale, ar fi contrar înseși voinței acestuia ca regulile existente să fie aplicate cazurilor excepționale la care se referă art. 114 alin. (4) din Constituție”. Prin aceeași decizie s-a mai arătat că, în considerarea unor asemenea situații extreme, intervenția Guvernului pe calea ordonanței

de urgență, în temeiul art. 114 alin. (4) din Constituție, este justificată de interesul public lezată de caracterul anormal și excesiv al cazurilor excepționale și, de aceea, „o astfel de măsură se poate fundamenta numai pe necesitatea și urgența reglementării unei situații care, datorită circumstanțelor sale excepționale, impune adoptarea de soluții imediate în vederea evitării unei grave atingeri aduse interesului public”. Tot astfel, prin Decizia nr. 83 din 19 mai 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 8 iunie 1998, Curtea Constituțională a subliniat caracterul obiectiv al cazului excepțional, „în sensul că existența sa nu depinde de voința Guvernului, care, în asemenea împrejurări, este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public, pe calea ordonanței de urgență”, ci depinde de necesitatea sau de existența unor împrejurări care să justifice cazul excepțional, iar urgența reglementării să rezulte din nota de fundamentare a ordonanței de urgență ori din justificările prezentate de Guvern la dezbaterile parlamentare privind proiectul de lege pentru aprobarea ordonanței de urgență. În consecință, ordonanța de urgență a Guvernului nu este condiționată de posibilitatea utilizării altor mijloace constituționale, cum ar fi adoptarea inițiativei legislative în procedura legislativă obișnuită.

În prezenta speță, examinând nota de fundamentare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998, Curtea Constituțională constată că, prin adoptarea acesteia, Guvernul a avut în vedere îmbunătățirea activității societăților în turism, obiectiv ce se poate realiza numai printr-o procedură specială de accelerare a privatizării acestor societăți, privatizare care să-și atingă scopul chiar începând din anul 1999.

Așa fiind, Curtea observă că acest ansamblu de motive este suficient pentru a reține că împrejurările concrete avute în vedere de Guvern reprezintă un „caz excepțional” ce impunea măsuri cu caracter de urgență pentru privatizarea societăților comerciale din turism, după o procedură accelerată, astfel încât acest motiv de neconstituționalitate nu poate fi reținut. Prin urmare, sub acest aspect, excepția de neconstituționalitate urmează a fi respinsă.

De altfel, la aceeași soluție de respingere a excepției de neconstituționalitate se ajunge și pe baza argumentelor înfățișate în opinia separată formulată la Decizia Curții Constituționale nr. 15 din 25 ianuarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 267 din 14 iunie 2000, opinie pe care autorii acesteia o mențin și în cauza de față.

II. Celelalte critici de neconstituționalitate privesc dispozițiile art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998, care stabilesc obligația pentru societățile de investiții financiare de a vinde, în termen de 3 luni, acțiunile pe care le dețin la societățile comerciale din turism peste limita de 10%, dispoziții despre care se susține că încalcă prevederile constituționale ale art. 23, 41, 49, ale art. 134 alin. (1) și alin. (2) lit. a) și ale art. 135 din Constituție.

Textele constituționale invocate ca fiind încălcate prin art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 prevăd:

— Art. 23 alin. (1): *„Libertatea individuală și siguranța persoanei sunt inviolabile”;*

— Art. 41: „(1) Dreptul de proprietate, precum și creanțele asupra statului sunt garantate. Conținutul și limitele acestor drepturi sunt stabilite de lege.

(2) Proprietatea privată este ocrotită în mod egal de lege, indiferent de titular. Cetățenii străini și apatrizii nu pot dobândi dreptul de proprietate asupra terenurilor.

(3) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(4) Pentru lucrări de interes general, autoritatea publică poate folosi subsolul oricărei proprietăți imobiliare, cu obligația de a despăgubi proprietarul pentru daunele aduse solului, plantațiilor sau construcțiilor, precum și pentru alte daune imputabile autorității.

(5) Despăgubirile prevăzute în alineatele (3) și (4) se stabilesc de comun acord cu proprietarul sau, în caz de divergență, prin justiție.

(6) Dreptul de proprietate obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii sau obiceiului, revin proprietarului.

(7) Averele dobândite licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(8) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii“;

— Art. 49: „(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății“;

— Art. 134 alin. (1): „Economia României este economie de piață.

(2) Statul trebuie să asigure:

a) libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;

b) protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;

c) stimularea cercetării științifice naționale;

d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național;

e) refacerea și ocrotirea mediului înconjurător, precum și menținerea echilibrului ecologic;

f) crearea condițiilor necesare pentru creșterea calității vieții.“

Examinând argumentele formulate în susținerea neconstituționalității dispozițiilor art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998, precum și textele din Constituție pe care aceste dispoziții le-ar încălca, Curtea Constituțională constată că art. 23 din Constituție care reglementează „Libertatea individuală“, și nicidecum libertatea contractuală pe care o are în vedere autorul excepției, nu are nici o legătură cu cauza și, în consecință, această motivare urmează a fi respinsă.

În legătură cu susținerea potrivit căreia prin art. 11 al Ordonanței de urgență sunt încălcate dispozițiile art. 41 din Constituție, Curtea Constituțională reține că textul criticat

cuprinde doar o limitare a numărului de acțiuni ce pot fi deținute de societățile de investiții financiare și obligația acestor societăți de a vinde ceea ce depășește 10% din numărul acțiunilor la societățile de turism. Asemenea limitări sunt prevăzute și în Ordonanța Guvernului nr. 24/1993 privind reglementarea constituirii și funcționării fondurilor deschise de investiții și a societăților de investiții ca instituții de intermediere financiară, limitări ce nu pot fi considerate încălcări ale dispozițiilor art. 41 din Constituție care consacră protecția proprietății private, ci reprezintă o „opțiune a politicii statului în domeniul reformei economice și al strategiei de privatizare“. În acest sens a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 4 din 18 ianuarie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 232 din 26 mai 2000, decizie prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998.

Prin aceeași decizie, Curtea Constituțională a înlăturat, ca fiind neîntemeiate, și susținerile privind încălcarea prin textul criticat a prevederilor art. 49 din Constituție. Astfel, s-a reținut că limitarea dreptului de a deține acțiuni la societățile comerciale din turism la 10% se înscrie în dreptul statului de a asigura crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție, prevăzut de art. 134 alin. (2) lit. a) din Constituție. S-a mai reținut că prevederile art. 49 din Constituție se referă la restrângerea drepturilor sau libertăților înscrise în titlul II, capitolele I și II din Constituție, între care nu figurează și dreptul de a deține acțiuni la o societate comercială, drept care nu este de natură constituțională, precum și că dispozițiile „art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 nu constituie o restrângere a exercițiului dreptului de proprietate privată, ci reprezintă reglementarea prin lege a conținutului și a limitelor acestui tip de drept, în temeiul art. 41 alin. (1) din Constituție“.

Cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 4/2000 își mențin valabilitatea și în cauza de față, deoarece nu au intervenit elemente noi care să justifice modificarea jurisprudenței.

Curtea Constituțională nu poate reține nici critica de neconstituționalitate întemeiată pe înfrângerea dispozițiilor art. 134 alin. (1) și (2) din Constituție, întrucât, așa cum s-a arătat deja, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 32/1998 reprezintă o opțiune legislativă privind modalitățile de privatizare a societăților comerciale din turism la care statul este acționar, opțiune care corespunde prerogativelor pe care le are statul în virtutea textelor constituționale menționate.

Din examinarea dispozițiilor art. 11 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998, Curtea Constituțională reține că acestea nu contravin nici prevederilor cuprinse în art. 135 din Constituție privind inviolabilitatea proprietății, private și nici egalității de tratament a ocrotirii proprietății, consacrată de art. 41 alin. (2) din Constituție. Așa cum s-a mai arătat, acțiunile nu creează pentru titularii lor un drept de proprietate asupra bunurilor din patrimoniul societății comerciale, ci numai un drept de creanță, iar limitarea numărului lor, prin lege, constituie o practică în anumite situații, care nu lezează dreptul de proprietate. Pe de altă parte, măsura prevăzută de textul criticat nu este de natură să diminueze patrimoniul societăților de investiții, întrucât acțiunile ce depășesc limita prevăzută pot fi vândute.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 32/1998 privind privatizarea societăților comerciale din turism, excepție ridicată de Societatea de Investiții Financiare „Transilvania” — S.A. din Brașov în Dosarul nr. 7.348/1999 al Curții de Apel Ploiești — Secția contencios administrativ și comercial.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 13 iulie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Gabriela Dragomirescu

ORDONANȚE ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

ORDONANȚĂ

pentru ratificarea Memorandumului de finanțare PHARE dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul de cooperare transfrontalieră dintre România și Ungaria — RO9912, semnat la București la 30 decembrie 1999

În temeiul prevederilor art. 107 din Constituția României și ale art. 1 lit. A pct. 16 din Legea nr. 125/2000 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe,

Guvernul României adoptă prezenta ordonanță.

Articol unic. — Se ratifică Memorandumul de finanțare PHARE dintre Guvernul României și Comisia Europeană referitor la Programul de cooperare transfrontalieră dintre

România și Ungaria — RO9912, semnat la București la 30 decembrie 1999.

Memorandumul de finanțare este anexat la prezenta ordonanță și face parte integrantă din aceasta.

PRIM-MINISTRU

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU

Contrasemnează:

p. Ministru de stat, ministrul afacerilor externe,
Eugen Dijmărescu,
secretar de stat

Ministrul apelor, pădurilor și protecției mediului,
Romică Tomescu

Ministrul transporturilor,

Anca Boagiu

Președintele Agenției Naționale de Dezvoltare Regională,
Liviu Marcu

Ministrul finanțelor,

Decebal Traian Remeș

București, 31 august 2000.
Nr. 101.

MEMORANDUM DE FINANȚARE*)

Comisia Europeană, denumită în continuare *Comisia*, acționând pentru și în numele Comunității Europene, denumită în continuare *Comunitatea*, pe de o parte, și Guvernul României, denumit în continuare *Beneficiarul*, pe de altă parte, au convenit următoarele:

Măsura la care se face referire la art. 1 va fi executată și finanțată din resursele bugetare ale Comunității, conform prevederilor cuprinse în prezentul memorandum. Cadrul tehnic, juridic și administrativ în care va fi pusă în aplicare măsura la care se face referire la art. 1 este stabilit de Condițiile generale anexate la Acordul-cadru încheiat la 12 martie 1991 între Comisie și Beneficiar și completate cu prevederile prezentului memorandum și cu Dispozițiile speciale anexate la acesta.

ARTICOLUL 1**Natura și obiectul**

Ca o componentă a programului său de asistență, Comunitatea va contribui, sub forma finanțării nerambursabile, la finanțarea următoarei măsuri:

Numărul Programului: RO9912

Titlul: Cooperare transfrontalieră între România și Ungaria, 1999

Durata: până la 31 decembrie 2001.

ARTICOLUL 2**Angajamentul Comunității**

Contribuția financiară din partea Comunității este fixată la nivelul maxim de 5 milioane euro, denumită în continuare *Finanțarea gratuită*.

ARTICOLUL 3**Durata și data de expirare**

Pentru prezenta măsură Finanțarea gratuită este disponibilă pentru contractare până la data de 31 decembrie 2001, făcând obiectul reglementărilor prezentului memorandum. Toate contractele trebuie semnate până la această dată. Fondurile rămase din Finanțarea gratuită care nu au fost contractate până la această dată vor fi anulate. Termenul limită pentru efectuarea plăților din cadrul Finanțării gratuite este 31 decembrie 2002. Toate plățile trebuie să fie efectuate până la expirarea termenului limită al plăților. Comisia poate totuși, în funcție de împrejurări, să fie de acord cu o prelungire a acestei date de expirare (a perioadei de contractare sau de plăți), dacă aceasta este cerută în timp util și justificată în mod adecvat de Beneficiar. Prezentul memorandum va expira la data la care expiră perioada de efectuare a plăților din Finanțarea gratuită. Toate fondurile care nu au fost utilizate vor fi returnate Comisiei.

Pentru Beneficiar,

Petre Roman,

ministru de stat, ministrul afacerilor externe,
coordonator național al asistenței

ARTICOLUL 4**Adrese**

Correspondența privitoare la executarea măsurii, având menționate numărul și titlul măsurii, va fi adresată:

Pentru Comunitate:

Delegația Comisiei Europene în România

Str. Grigore Mora nr. 11

71278 București

România

Tel.: (40-1) 203.54.00

Fax: (40-1) 230.24.53

Pentru Beneficiar:

Ministerul Afacerilor Externe

Departamentul pentru Afaceri Europene

Aleea Alexandru nr. 33

Sectorul 1, București

România

Tel./Fax: (40-1) 312.69.29.

ARTICOLUL 5**Numărul de exemplare**

Prezentul memorandum este redactat în două exemplare în limba engleză.

ARTICOLUL 6**Intrarea în vigoare**

Prezentul memorandum va intra în vigoare la data semnării de către ambele părți. Orice cheltuială care are loc înaintea acestei date nu este eligibilă pentru Finanțarea gratuită.

Anexele reprezintă parte integrantă a prezentului memorandum.

Semnat la București la 30 decembrie 1999.

Pentru Comunitate,

Fokion Fotiadis,

șeful Delegației Comisiei Europene în România

Anexa nr. 1: Acordul-cadru (anexele A și B)

Anexa nr. 2: Dispoziții speciale (anexa C)

Anexa nr. 3: Informare și publicitate pentru programele PHARE, ISPA și SAPARD ale Uniunii Europene

*) Traducere.

ACORD-CADRU

Comisia Comunităților Europene, denumită în cele ce urmează *Comisia*, acționând pentru și în numele Comunității Economice Europene, denumită în cele ce urmează *Comunitatea*, pe de o parte, și România, de cealaltă parte, și împreună denumite *părți contractante*,

având în vedere faptul că România este eligibilă de a beneficia de Programul de asistență PHARE din partea Comunității, prevăzut în Regulamentul nr. 3.906/89 din 18 decembrie 1989 al Consiliului Comunității Europene, modificat prin Regulamentul nr. 2.698/90 din 17 septembrie 1990,

având în vedere faptul că este convenabilă menționarea în cele de mai jos a cadrului tehnic, legal și administrativ pentru executarea măsurilor finanțate în România în cadrul programului de asistență al Comunității,

au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Pentru a promova cooperarea dintre părțile contractante în scopul sprijinirii procesului reformei economice și sociale din România, părțile contractante sunt de acord să implementeze măsuri în domeniul cooperării financiare, tehnice și al altor forme de cooperare, așa cum s-a specificat în regulamentul menționat mai sus, care vor fi finanțate și implementate în cadrul tehnic, legal și administrativ stabilit în acest acord. Detaliile specifice ale fiecărei măsuri (sau set de măsuri) vor fi introduse într-un memorandum ce va fi convenit între părțile contractante, denumit în continuare *Memorandum de finanțare*, pentru care este oferit un model în anexa nr. 2 (C).

România ia toate măsurile necesare pentru a asigura executarea corespunzătoare a tuturor măsurilor.

ARTICOLUL 2

Fiecare măsură finanțată în cadrul acestui acord va fi implementată în conformitate cu Condițiile generale din anexa A, care vor fi considerate ca fiind incluse în fiecare Memorandum de finanțare.

Memorandumul de finanțare poate schimba sau suplimenta Condițiile generale, după cum va fi necesar pentru implementarea măsurii în discuție.

ARTICOLUL 3

Pentru problemele legate de măsurile finanțate în cadrul acestui acord Comisia va fi reprezentată de delegația sa, imediat ce aceasta este înființată în București, care se va asigura, din partea Comisiei, că măsura este executată în conformitate cu practicile financiare și tehnice legale.

ARTICOLUL 4

Când părțile contractante convin astfel, Comisia poate delega responsabilitatea sa integrală sau parțială privind implementarea unei măsuri către o terță parte, stat sau agenție.

În acest caz termenii și condițiile unei asemenea delegări vor fi menționați în acordul ce urmează să fie încheiat între Comisie și terța parte, stat sau agenție, cu acordul Guvernului României.

ARTICOLUL 5

Orice dispută legată de acest acord, care nu poate fi rezolvată prin consultare, va fi soluționată în conformitate cu procedura de arbitraj menționată în anexa B.

ARTICOLUL 6

Acest acord este întocmit în două exemplare în limba engleză.

ARTICOLUL 7

Acest acord va intra în vigoare la data la care părțile contractante se vor informa reciproc despre aprobarea sa în conformitate cu legislația sau procedura internă a fiecărei părți. Acordul va continua să fie în vigoare pentru o perioadă nedefinită, dacă nu își încetează valabilitatea prin notificarea scrisă a uneia dintre părțile contractante către cealaltă.

La încheierea duratei de valabilitate a acestui acord orice măsură aflată încă în curs de execuție va fi adusă la îndeplinire conform termenilor Memorandumului de finanțare aferent și Condițiilor generale stabilite prin prezentul acord.

ARTICOLUL 8

Prevederile acestui acord se vor aplica și cooperării tehnice și altor cooperări convenite între părțile contractante, care prin natura lor nu sunt cuprinse într-un memorandum specific finanțat în baza Programului de asistență PHARE, la cererea Guvernului României.

Anexele vor fi considerate parte integrantă a acestui acord.

Întocmit la București la 12 martie 1991.

Eugen Dijmărescu,

ministru de stat

ROMÂNIA

Frans Andriessen,

vicepreședinte al Comisiei Europene

COMUNITATEA

CONDIȚII GENERALE**privind memorandumurile de finanțare**

În aceste Condiții generale termenul *Beneficiar* va fi înțeles ca referitor la Guvernul României.

TITLUL I**Finanțarea proiectelor****ARTICOLUL 1****Obligația Comunității**

Angajamentul Comunității, denumit în cele ce urmează *Finanțarea gratuită a CEE*, a cărei valoare este menționată în Memorandumul de finanțare, va determina limita în cadrul căreia se vor desfășura angajarea și execuția plăților prin contracte și devize aprobate corespunzător.

Orice cheltuieli ce depășesc Finanțarea gratuită a CEE vor fi suportate de Beneficiar.

ARTICOLUL 2**Disponibilitatea asistenței nerambursabile a CEE**

Acolo unde execuția unei măsuri depinde de angajamentele financiare asupra resurselor proprii ale beneficiarilor sau asupra altor surse de fonduri, Finanțarea gratuită a CEE va deveni disponibilă în momentul în care devin disponibile și sumele angajate de Beneficiar și/sau celelalte surse de fonduri, conform celor prevăzute în Memorandumul de finanțare.

ARTICOLUL 3**Cheltuirea**

Contractele sunt eligibile pentru plăți în baza acestui Memorandum de finanțare numai dacă sunt încheiate înainte de data de expirare a Memorandumului de finanțare. Plățile în cadrul unor asemenea contracte pot avea loc într-o perioadă de maximum 12 luni de la data expirării Memorandumului de finanțare. Orice prelungire excepțională a acestei perioade trebuie să fie aprobată de Comisie.

În cadrul limitei stabilite pentru Finanțarea gratuită a CEE cererile pentru fonduri sub forma unui program de lucru vor fi prezentate Delegației Comisiei de către Beneficiar, conform agendei stabilite în Memorandumul de finanțare. Documentele justificative referitoare la plățile făcute pentru realizarea unei anumite măsuri vor fi puse la dispoziție în sprijinul cererii de fonduri, atunci când Comisia o solicită.

Oricum, în cadrul anumitor contracte din cadrul măsurii poate fi prevăzută plata direct de către Comisie către contractanți. Fiecare contract va indica proporția și momentul efectuării plății, împreună cu documentele justificative necesare.

Pentru partea de program implementată de Beneficiar Autoritatea de implementare va înainta un program de lucru cu cel puțin 9 luni înainte de data de expirare a Memorandumului de finanțare, pentru aprobarea de către Comisie a contractelor ce mai trebuie încheiate pentru implementarea programului. Programul de lucru trebuie să cuprindă propuneri pentru utilizarea dobânzilor nete provenite din conturile deschise în cursul implementării progra-

mului, cu condiția ca întreaga Finanțare gratuită a CEE să fi fost angajată anterior.

În ceea ce privește măsurile executate pe baza unor devize estimative, în condițiile în care Memorandumul de finanțare nu poate prevedea altfel, o primă tranșă de plată care nu va depăși 20% din totalul devizului aprobat de Comisie poate fi efectuată în favoarea Beneficiarului, în aceleași condiții menționate la paragraful 2 de mai sus.

TITLUL II**Achiziționarea****ARTICOLUL 4****Generalități**

Procedura de urmat pentru încheierea contractelor de lucrări, livrări și de cooperare tehnică va fi menționată în Memorandumul de finanțare, urmând principiile de mai jos.

ARTICOLUL 5**Condiții de participare**

1. Cu excepția prevederilor art. 6, Comisia și Beneficiarul vor lua măsurile necesare pentru a asigura egalitatea condițiilor de participare la astfel de contracte, în special prin publicarea în timp util a invitațiilor la licitație. Anunțurile urmează să fie făcute pentru Comunitate cel puțin în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, iar pentru statele beneficiare, în jurnalul oficial corespunzător.

2. Condițiile generale ale contractelor trebuie să fie întocmite în conformitate cu modelele din uzanța internațională, cum ar fi reglementările generale și condițiile pentru contractele de livrări finanțate de fondurile PHARE.

ARTICOLUL 6**Derogarea de la procedurile standard**

Acolo unde este recunoscută urgența situației sau unde aceasta este justificată pe baza naturii, a importanței reduse sau a unor caracteristici particulare ale anumitor măsuri (de exemplu: operațiuni de finanțare în două stagii, operațiuni multifazate, specificații tehnice particulare etc.) și ale contractelor respective, Beneficiarul poate, de acord cu Comisia, să autorizeze în mod excepțional:

- acordarea contractelor în urma unor invitații restrânse la licitație;
- încheierea contractelor prin acord direct;
- realizarea contractelor prin departamente de lucrări publice.

O astfel de derogare trebuie să fie menționată în Memorandumul de finanțare.

ARTICOLUL 7**Acordarea contractelor de lucrări și livrări**

Comisia și Beneficiarul se vor asigura că pentru fiecare operațiune oferta selectată este cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, în special din punct de vedere al calificărilor și al garanțiilor oferite de licitatori, al costului și al calității serviciilor, al naturii și al condițiilor de execuție a lucrărilor sau a livrărilor, al costului lor de utilizare și al valorii tehnice.

Rezultatele invitațiilor la licitație vor trebui publicate în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene cât mai repede posibil.

ARTICOLUL 8

Contractele de cooperare tehnică

1. Contractele de cooperare tehnică, care pot lua forma contractelor pentru studii, supravegherea lucrărilor sau de asistență tehnică, vor fi încheiate după negocierea directă cu consultantul sau, dacă se justifică din punct de vedere tehnic, economic sau financiar, ca urmare a invitației la licitație.

2. Contractele vor trebui să fie întocmite, negociate și încheiate fie de Beneficiar, fie de Comisie, atunci când se prevede astfel în Memorandumul de finanțare.

3. În situația în care contractele urmează să fie întocmite, negociate și încheiate de Beneficiar, Comisia va propune o listă scurtă cu unul sau mai mulți candidați, pe baza criteriilor de garantare a calificărilor, a experienței și independenței lor și ținând seama de disponibilitatea acestora pentru proiectul în chestiune.

4. În cazul unei proceduri directe de negociere, când Comisia a propus mai mulți candidați, Beneficiarul este liber să aleagă dintre cei propuși candidatul cu care intenționează să încheie contractul.

5. Când există recurs la o procedură de licitare, contractul va fi acordat candidatului care a înaintat oferta confirmată de Beneficiar și de Comisie ca fiind cea mai avantajoasă din punct de vedere economic.

TITLUL III

Acordarea facilității

ARTICOLUL 9

Privilegii generale

Personalului care participă la măsurile finanțate de Comunitate, precum și membrilor familiilor acestuia li se pot acorda avantaje, privilegii și scutiri nu mai puțin favorabile decât cele acordate în mod obișnuit altor străini angajați în statul Beneficiarului, în cadrul oricăror alte acorduri bilaterale sau multinaționale sau aranjamente pentru programe de asistență economică și de cooperare tehnică.

ARTICOLUL 10

Facilități de stabilire, instalare, intrare și rezidență

În cazul contractelor de lucrări, de livrări sau de servicii persoanele fizice sau juridice eligibile pentru participarea la procedurile de licitație vor avea drept de instalare temporară și de rezidență în cazurile în care importanța contractului justifică aceasta. Acest drept va fi obținut numai după emiterea invitației de participare la licitație, va servi personalului necesar în vederea efectuării studiilor preparatorii pentru redactarea ofertelor și va expira la o lună după desemnarea contractantului.

Beneficiarul va permite personalului care ia parte la contractele de lucrări, livrări sau servicii finanțate de Comunitate și membrilor apropiați ai familiei lui să intre în statul Beneficiarului, să se stabilească în stat, să lucreze acolo și să părăsească statul respectiv, așa cum o justifică natura contractului.

ARTICOLUL 11

Importul și reexportul de echipament

Beneficiarul va acorda permisele necesare pentru importul de echipament profesional cerut pentru executarea măsurii, în conformitate cu legile, regulile și reglementările în vigoare ale Beneficiarului.

Beneficiarul va acorda în plus persoanelor fizice și juridice care au executat contracte de lucrări, livrări sau servicii permisele necesare pentru reexportul echipamentului menționat.

ARTICOLUL 12

Controlul importurilor și al schimburilor valutare

Pentru executarea măsurilor Beneficiarul se obligă să acorde autorizații de import, precum și autorizații pentru achiziționarea valutei necesare și să aplice reglementările naționale privind controlul asupra schimburilor valutare, fără discriminare între statele membre ale Comunității, Albania, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, Slovacia, Slovenia și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei.

Beneficiarul va acorda permisele necesare pentru repararea fondurilor primite pentru executarea măsurii, conform reglementărilor de control al schimburilor valutare în vigoare în statul Beneficiarului.

ARTICOLUL 13

Impozitare și vamă

1. Plata impozitelor, a taxelor vamale și a taxelor de import nu va fi finanțată din Finanțarea gratuită a CEE.

2. Importurile în baza contractelor de livrări încheiate de autoritățile Beneficiarului și finanțate din Finanțarea gratuită a CEE vor putea intra în statul Beneficiarului fără a fi supuse taxelor vamale, altor taxe de import, impozitelor sau unui regim fiscal cu efect echivalent.

Beneficiarul va asigura ca importurile respective să fie eliberate din punctul de intrare pentru a fi livrate către contractant, așa cum se prevede în contract, și pentru folosința imediată conform cerințelor pentru implementarea normală a contractului, fără a ține seama de întârzieri sau de dispute în ceea ce privește stabilirea taxelor vamale, a plăților sau a impozitelor menționate mai sus.

3. Contractele pentru livrări sau servicii oferite de firme externe sau românești, finanțate din Finanțarea gratuită a CEE, nu vor fi supuse în statul Beneficiarului plății T.V.A., timbrului fiscal sau taxelor de înregistrare ori altor impuneri fiscale având efect similar, indiferent dacă aceste taxe există sau urmează să fie instituite.

4. Persoanele fizice și juridice, inclusiv personalul expatriat din statele membre ale Comunității Europene, care execută contracte de cooperare tehnică finanțate din Finanțarea gratuită a CEE, vor fi scutite de la plata impozitului pe profit și pe venit în statul Beneficiarului.

5. Efectele personale și gospodărești importate pentru uz personal de către persoanele fizice (și membrii familiilor lor), altele decât cele achiziționate local, angajate în îndeplinirea sarcinilor definite în contractele de cooperare tehnică, vor fi scutite de taxe vamale de import, de alte taxe și impozite fiscale cu același efect, efectele personale și gospodărești respective urmând să fie reexportate sau să se dispună de ele în țară conform reglementărilor în vigoare în statul Beneficiarului, după terminarea contractului.

6. Persoanele fizice și juridice care importă echipament profesional, așa cum se prevede la art. 11, dacă solicită astfel, vor beneficia de sistemul de admitere temporară, așa cum este definit prin legislația națională a Beneficiarului în ceea ce privește echipamentul respectiv.

TITLUL IV

Executarea contractelor

ARTICOLUL 14

Originea livrărilor

Beneficiarul se declară de acord că, atunci când Comisia nu autorizează altfel, materialele și livrările necesare pentru executarea contractelor trebuie să fie originare din Comunitate, Albania, Bulgaria, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Lituania, Letonia, Polonia, România, Slovacia, Slovenia și fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei.

ARTICOLUL 15

Proceduri de efectuare a plăților

1. Pentru contractele finanțate din Finanțarea gratuită a CEE documentele de licitație vor fi întocmite și plățile vor fi efectuate fie în unități europene de cont (ECU) sau, conform legilor și reglementărilor privind schimbul valutar ale Beneficiarului, în valuta Beneficiarului ori în valuta statului în care ofertantul își are înregistrat sediul de afaceri, sau în valuta statului în care sunt produse livrările.

2. Când documentele de licitație sunt întocmite în ECU, plățile în cauză vor fi efectuate, în mod corespunzător, în valuta prevăzută în contract, pe baza ratei de schimb a ECU din ziua precedentă efectuării plății.

3. Beneficiarul și Comisia vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura execuția plăților în cel mai scurt timp posibil.

TITLUL V

Colaborarea dintre Comisie și Beneficiar

ARTICOLUL 16

Inspecție și evaluare

1. Comisia va avea dreptul să își trimită propriii agenți sau reprezentanții corespunzător autorizați pentru a aduce la îndeplinire orice misiune tehnică, financiară sau de audit pe care o consideră necesară pentru a urmări execuția măsurii. În orice caz, Comisia va comunica în avans autorităților Beneficiarului trimiterea unor astfel de misiuni.

Beneficiarul va pune la dispoziție toate informațiile și documentele care vor fi solicitate de Comisie și va lua toate măsurile pentru a facilita munca persoanelor împuternicite să aducă la îndeplinire evaluările sau inspecțiile.

2. Beneficiarul:

a) va păstra înregistrări și documente contabile adecvate pentru identificarea lucrărilor, a livrărilor sau a serviciilor finanțate în baza Memorandumului de finanțare, conform procedurilor legale de contabilitate;

b) va asigura ca agenții sau reprezentanții menționați mai sus ai Comisiei să aibă dreptul de a inspecta toată documentația și înregistrările contabile relevante privitoare la cele finanțate în baza Memorandumului de finanțare și va asista Curtea de Conturi a Comunității Europene în executarea evaluării contabile privind utilizarea Finanțării gratuite a CEE.

Comisia va putea, de asemenea, să execute o evaluare ulterioară și o evaluare contabilă finală a programului. Evaluarea ulterioară va analiza realizarea obiectivelor/sco-purilor programelor, precum și impactul asupra dezvoltării și restructurării sectorului implicat.

Evaluarea contabilă finală va examina datele financiare la nivel local ale programului, oferind o părere independentă asupra corectitudinii și compatibilității contractelor și plăților, precum și asupra conformității lor cu prevederile Memorandumului de finanțare. Evaluarea contabilă va stabili balanța fondurilor neangajate și/sau necheluite care vor fi rambursate Comisiei.

ARTICOLUL 17

Urmarea măsurilor

Ca urmare a executării măsurii Comisia poate solicita orice explicație și, atunci când este necesar, poate cădea de acord cu Beneficiarul asupra unei noi orientări în ceea ce privește măsura care să fie considerată mai bine adaptată obiectivelor avute în vedere.

Beneficiarul va face rapoarte către Comisie, conform planului menționat în Memorandumul de finanțare, pe toată perioada de execuție a măsurii, și asupra completării acesteia după încheiere.

Comisia, pe baza rapoartelor și, după caz, a evaluării ulterioare, va proceda la închiderea oficială a programului și va informa țara beneficiară despre data închiderii oficiale a programului.

TITLUL VI

Prevederi generale și finale

ARTICOLUL 18

Consultări — dispute

1. Orice problemă legată de executarea sau interpretarea Memorandumului de finanțare sau a acestor Condiții generale va fi subiect de consultare între Beneficiar și Comisie, conducând, în cazul în care este necesar, la un amendament la Memorandumul de finanțare.

2. În situația în care se constată neîndeplinirea unei obligații stabilite în Memorandumul de finanțare și în aceste Condiții generale, care nu a fost subiect al unor măsuri de remediere luate în timp util, Comisia va putea suspenda finanțarea măsurii, după consultarea cu Beneficiarul.

3. Beneficiarul poate renunța total sau parțial la execuția măsurii. Părțile contractante vor stabili detaliile respectivei renunțări printr-un schimb de scrisori.

ARTICOLUL 19

Anunț — adrese

Orice anunț și orice acord între părți prevăzute aici trebuie să aibă forma unei comunicări scrise, cu referire explicită la numărul și la titlul măsurii. Astfel de anunțuri sau de acorduri vor fi făcute prin scrisoare adresată părții autorizate să primească cele menționate și vor fi trimise la adresa anunțată de partea respectivă. În caz de urgență sunt permise comunicări prin telefax, comunicări telegrafice sau prin telex, care vor fi considerate valabile, cu condiția confirmării imediate prin scrisoare. Adresele sunt menționate în Memorandumul de finanțare.

ARBITRAJ

Orice dispută între părțile contractante, rezultând din Acordul-cadru sau din Memorandumul de finanțare, care nu este rezolvată prin aplicarea procedurilor menționate la art. 18 din Condițiile generale, referitoare la Memorandumul de finanțare va fi supusă arbitrării de către un Tribunal de arbitraj, după cum urmează:

Părțile la arbitraj vor fi Beneficiarul, pe de o parte, și Comisia, pe de altă parte.

Tribunalul de arbitraj va fi compus din 3 arbitri, numiți după cum urmează:

- un arbitru va fi numit de Beneficiar;
- al doilea arbitru va fi numit de Comisie;

— al treilea arbitru, denumit în continuare *conducător*, va fi numit prin acordul părților sau, în cazul unui dezacord, de secretarul general al O.N.U.

Dacă nici una dintre părți nu reușește să numească un arbitru, acesta va fi numit de conducător.

Dacă un arbitru numit conform acestei proceduri demisionează, decedează sau devine incapabil să își desfășoare activitatea, un alt arbitru va fi numit în același mod ca și arbitrul căruia îi ia locul; un astfel de succesor va avea toate puterile și îndatoririle arbitrului inițial.

ANEXA Nr. 2 (C)

PREVEDERI SPECIALE

1. Obiective, descriere, condiționalitate

1.1. Obiectivele mari ale Programului sunt:

- promovarea unor bune relații de vecinătate în cadrul granițelor țărilor din Europa Centrală și de Est (în special granița româno-ungară) prin finanțarea de proiecte care vor aduce beneficii concrete regiunilor și comunităților din ambele părți ale frontierei;

- promovarea cooperării între regiunile de frontieră ale ambelor țări, ajutând aceste regiuni să depășească problemele specifice ale dezvoltării, care ar putea apărea, între altele, datorită poziției lor în cadrul economiilor naționale, în interesul comunităților locale și într-un mod compatibil cu protecția mediului;

- promovarea creării și dezvoltării rețelelor de cooperare în ambele părți ale frontierei și stabilirea de legături între aceste rețele și rețelele mai largi ale Comunității.

1.2. Obiectivele specifice și rezultatele sunt reflectate în următoarele domenii de prioritate:

- îmbunătățirea infrastructurii de transporturi existente, în scopul de a completa dezvoltarea rețelelor transeuropene UE, conform orientărilor adoptate de Comisie, prin propuneri de proiecte privind dezvoltarea Coridorului paneuropean IV (Dresda/Nürnberg — Constanța/Salonic/Istanbul) și Coridorului paneuropean IVc (Szeged/Cenad/ Timișoara);

- promovarea protecției mediului înconjurător prin înființarea și dezvoltarea unui sistem informațional geografic (SIG) și prin extinderea activităților de prevenire a inundațiilor, sisteme de avertizare pentru comunitățile umane și managementul apelor în toată zona de graniță (România/ Ungaria/Ucraina).

1.3. Descrierea Programului:

Prioritatea 01: Infrastructura

În acest domeniu de prioritate sunt propuse două seturi de proiecte „în oglindă“:

a) Reducerea distanței drumului dintre județul Timiș (România) și județul Csongrad (Ungaria), scăderea costurilor și creșterea circulației între cele două țări

HU9914.01.01. partea ungară: Construirea și modernizarea drumului public nr. 43.109 înspre punctul de frontieră Kiszombor—Csanad, faza a doua

O dată cu stabilirea unui nou punct de frontieră, construirea unei noi secțiuni a drumului public nr. 43.109 ocolind zona locuită și modernizarea secțiunilor existente devin necesare. Prezentul proiect, fiind o continuare a primei faze (Modernizarea secțiunilor existente) include construirea unui segment de 3 km care să facă legătura între punctul de frontieră și drumul național 43, ocolind Kiszombor. Segmentul construit în faza a doua va avea o lățime de 7 m și o capacitate de încărcare „C“. Cofinanțarea, ca și în prima fază, este asigurată din Fondul național al drumurilor.

RO9912.01.02. partea română: Reabilitarea drumului DN6 între Timișoara și granița ungară de la Cenad

Deschiderea punctului de frontieră Cenad/Kiszombor pentru trafic internațional ar scurta considerabil distanța dintre Timișoara și Szeged și ar reprezenta o alternativă a punctului de frontieră Nădlac/Nagylak. În plus, Administrația Națională a Drumurilor asistă în prezent la reabilitarea drumului DN6 Timișoara—București, o parte a lui (Timișoara—Lugoj și linia de centură Craiova) fiind finanțată printr-un împrumut OECF. Un studiu major preinvestițional al OECF a evaluat fezabilitatea și impactul asupra mediului în ceea ce privește drumul DN6 în anul 1996. Activitățile întreprinse, respectiv consolidarea secțiunii drumului DN6 (10 km) la standarde europene, care să permită traficul greu, și deschiderea punctului de frontieră Cenad/ Kiszombor pentru trafic internațional, vor sprijini construirea și modernizarea Coridorului de transport paneuropean IVc și integrarea sa viitoare în rețeaua transeuropeană de transporturi.

b) Dezvoltarea schimbului de mărfuri pe calea aerului între cele două regiuni vecine, extinzând și reabilitând accesul drumurilor la terminal, îmbunătățirea accesului internațional și a calității serviciilor în punctele de frontieră

HU9914.01.02. partea ungară: Reabilitarea drumului frontieră — Battonya — Mezokovacs-haza — Oroshaza, faza a doua

Drumul care va fi construit în cadrul proiectului este o parte a „coridorului“ Arad — frontieră — Oroshaza — Szentés — Kiskunfelegyhaza — M5. Reabilitarea continuă de la segmentul realizat în prima fază: de la prima fază la Mezokovacsghaza (7,5 km) și modernizarea punctului de frontieră de la Battonya (2,5 km). În timpul lucrărilor de reabilitare un nou strat de asfalt va fi construit pe întreaga lungime a liniei de trafic și vor fi consolidate structurile pentru traversarea cursurilor de apă. Siguranța traficului va fi îmbunătățită prin plasarea de indicatoare, șine de siguranță, stâlpi reflectorizanți și noi marcaje ale drumului. Un sistem informațional nou va fi realizat și vor fi construite dispozitive pentru protecția mediului. Reabilitarea va face ca drumul să fie potrivit pentru traficul înspre punctul de frontieră Battonya.

RO9912.01.01. partea română: Construirea terminalului de mărfuri al Aeroportului internațional Arad

Activitățile întreprinse, adică construirea efectivă a terminalului incluzând toate facilitățile necesare, vor sprijini construirea și îmbunătățirea Coridorului de transport paneuropean IVc și integrarea sa viitoare în rețeaua de transport transeuropean a UE. Acest proiect vizează în special preluarea prin transport aerian a traficului de mărfuri realizat de agenții economici din județul Arad — România și din județele Bekes și Csongrad — Ungaria. La data încheierii sale acest proiect va reprezenta un sprijin activ pentru activitatea Zonei libere Arad — Curtici și a Centrului Internațional de Afaceri Arad, care sunt pe cale să fie înființate în această zonă. Terminalul de mărfuri va fi situat pe Aeroportul din Arad, unul de mărime medie, situat pe ruta aeriană de legătură a Europei de Vest cu zona central europeană. Zona are un nivel minim de populație, deci nu există consecințe ecologice majore (zgomot, poluare, vibrații etc.) și este situată la 30 km distanță de punctul de frontieră cel mai apropiat, cel de la Turnu, permițând

accesul ușor și rapid la aceste facilități al mijloacelor de transport ale agenților economici din județele Bekes și Csongrad — Ungaria. Se vor crea noi oportunități pentru zona Arad — Timișoara prin schimburi gratuite de zbor.

Prioritatea 02: Proiectele de protecție a mediului

RO9912.02.01. partea română: Prevenirea inundațiilor în bazinul râului Tisa (în amonte)

Prezentul proiect, referitor la zona de supraveghere din punct de vedere hidrometeorologic, completează alt proiect în desfășurare finanțat prin programul CBC — PHARE 1996 între România și Ungaria, denumit „Prevenirea inundațiilor în bazinul râului Criș“. În același timp proiectul se încadrează într-un proiect mai amplu finanțat de România, intitulat „Sistemul integrat de colectare a informațiilor și transmitere a deciziilor în caz de dezastru“. Prin îndeplinirea obiectivelor propuse în acest proiect întregul bazin superior al Tisei și afluenții săi (din Ucraina, România și Ungaria) ar fi în întregime supravegheate din punct de vedere hidrometeorologic. Acest proiect, împreună cu proiectele Ungariei ZZ9622—03/01 — Z9622—03/04 (proiecte în derulare „ecou — oglindă“) extind activitățile privind prevenirea inundațiilor și administrarea apei în întreaga zonă de frontieră. Există premise reale pentru reducerea pagubelor cauzate de inundații și fenomene meteorologice periculoase (furtuni, chiciură, zăpezi abundente etc.) și sisteme de avertizare pentru comunitățile umane din această zonă a Europei. Activitățile întreprinse vor fi în conformitate cu cerințele Reglementării Comisiei (CE) nr. 2.760/98, art. 5.1 c), referitor la „administrația mediului înconjurător în ceea ce privește problemele accentuate de apropierea granițelor externe“.

2. Buget

Tabelul următor evidențiază contribuția UE și cofinanțarea națională a programului.

Nr.	Priorități/Titul proiectului	PHARE			Cofinanțare națională în euro	Total în euro
		Dezvoltare instituțională	Investiții	Total		
01	Infrastructura de transport	0	8.000.000	8.000.000	2.401.600	10.401.600
HU99	Partea ungară: Construcția și modernizarea drumului nr. 43.109 înspre punctul de frontieră Kiszombor/Csanad (faza a doua)	0	2.500.000	2.500.000	833.300	3.333.300
14.01.01						
HU99	Partea ungară: Reabilitarea drumului frontieră — Battonya—Mezokovacsghaza—Oroshaza (faza a doua)	0	2.500.000	2.500.000	833.300	3.333.300
14.01.02						
RO99	Partea română: Terminalul de mărfuri al Aeroportului Arad	0	2.000.000	2.000.000	500.000	2.500.000
12.01.01						
RO99	Partea română: Reabilitarea drumului DN6 Timișoara — frontiera ungară (Cenad)	0	1.000.000	1.000.000	235.000	1.235.000
12.01.02						
02	Proiecte pentru protecția mediului înconjurător	0	2.000.000	2.000.000	450.000	2.450.000
RO99	Partea română: Prevenirea inundațiilor în partea superioară a bazinului râului Tisa	0	2.000.000	2.000.000	450.000	2.450.000
12.02.01						
	TOTAL:	0	10.000.000	10.000.000	2.851.600	12.851.600

Contribuția PHARE CBC nu va depăși 5 MEUR pentru Ungaria și 5 MEUR pentru România. Alocarea totală PHARE va fi administrată prin SID.

3. Aranjamente de implementare

3.1. Acorduri specifice de fiecare parte

Ungaria

Agenția de implementare (AI) a Programului pentru partea ungară este Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Regionale. În luna mai 1997 a fost înființat un birou regional în zona de frontieră, asigurând contactul permanent și cooperarea cu regiunile și autoritățile locale și, de asemenea, cu beneficiarii proiectului din zona de frontieră româno-ungară.

România

Agenția de implementare (AI) a Programului pentru partea română este Oficiul Central de Plăți și Contractare PHARE din cadrul Ministerului Finanțelor. Autoritatea de implementare, acționând în calitate de coordonator al programelor CBC, este Agenția Națională de Dezvoltare Regională. Agenția de implementare va lucra în strânsă colaborare cu Agenția Națională de Dezvoltare Regională și cu instituțiile beneficiare în vederea pregătirii termenilor de referință, a documentelor de licitație, criteriilor de evaluare, evaluării ofertelor, negocierii contractelor, facturilor de plată etc. Supervizarea contractelor pentru lucrări care se vor desfășura în conformitate cu regulile FIDIC va fi plătită de beneficiari. Instituțiile beneficiare ale proiectului raportează lunar Agenției de implementare CBC, incluzând copii directe către Delegația CE cu calendarul contractărilor și plăților și detalii suficiente pentru a permite prezentarea evoluției proiectului și a activității care urmează să fie realizată.

Instituțiile beneficiare ale proiectului sunt următoarele:

- Consiliul Județean Arad și Aeroportul Arad (Proiectul RO9912.01.01).
- Consiliul Județean Timiș (Proiectul R09912.01.02);
- Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului/Compania Națională „Apele Române” — filiala Cluj (Proiect RO9912.02.01).

3.2. Aranjamente comune pentru ambele părți

Ambele guverne vor asigura echipe de lucru adecvate în instituțiile responsabile relevante responsabile din punct de vedere tehnic pentru implementarea și gestionarea fondurilor PHARE.

Programul va fi administrat în conformitate cu procedurile Sistemului de implementare descentralizat PHARE (SID). Coordonatorul național al asistenței (CNA) va avea responsabilitatea asupra problemelor de ansamblu în ceea ce privește programarea, monitorizarea și implementarea programelor PHARE.

Fondul Național (FN) al fiecărei părți (în cadrul Trezoreriei statului pentru partea ungară și, respectiv, în cadrul Ministerului Finanțelor pentru partea română), condus fiecare de un responsabil național cu autorizarea plăților (RNA) va superviza administrarea financiară a Programului și va avea responsabilitatea de a raporta Comisiei Europene. Fiecare autoritate națională de control, cu competențe în domeniu va efectua un control financiar adecvat privind implementarea Programului.

Comisia va transfera fonduri către Fondul Național al fiecărei părți, în conformitate cu Memorandumul de înțelegere semnat între Comisie și fiecare dintre cele două guverne. Fondurile vor fi transferate la cererea responsabilului național cu autorizarea plăților (RNA). O plată de până la 20% din fonduri, care urmează să fie administrată la nivel local, va fi transferată Fondului Național, urmând în fiecare țară semnarea Memorandumului de finanțare și a acordurilor de finanțare (AF) între Fondul Național și

agențiile de implementare (AI)/Oficiul Central de Plăți și Contractare PHARE (OPCP). Prevederile art. 2 și 13 din Memorandumul de înțelegere privind înființarea Fondului Național trebuie, de asemenea, respectate. Comisia va transfera fonduri către FN conform Memorandumului de înțelegere semnat în 1998. Fondurile vor fi transferate la cererea RNA. O plată de până la 20% din totalul fondurilor, în scopul de a fi administrată de autoritățile locale, va fi transferată în Fondul Național, urmând în fiecare țară semnarea Memorandumului de finanțare și a acordurilor de finanțare (AF) între Fondul Național și agențiile de implementare (AI)/Oficiul de Plăți și Contractare PHARE (OPCP). Prevederile art. 2 și 13 din Memorandumul de înțelegere privind înființarea Fondului Național trebuie, de asemenea, respectate. În plus, RNA trebuie să propună Comisiei spre aprobare nominalizarea unui responsabil cu autorizarea plăților (RAP) și o descriere a sistemului creat, a fluxului de informații între Fondul Național și AI/OPCP și a modului în care vor fi efectuate plățile.

Se vor efectua 4 alimentări ale fondului în cuantumul celei mai mici sume, reprezentată fie de maximum 20% din fondurile care urmează să fie administrate local, fie de diferența până la valoarea integrală a bugetului.

Prima alimentare a fondului va fi trasă în momentul în care o cotă de 10% din buget a fost deja cheltuită de Agenția de implementare (AI) și de OPCP.

A doua alimentare poate fi cerută atunci când 30% din bugetul total în exercițiu au fost cheltuite. Punctul de tragere pentru a treia alimentare a fondului este de 50%, iar plata celei de-a patra rate se face în momentul în care s-au cheltuit 70%. Cu excepția unei autorizații exprese prealabile din partea Comisiei, nici o cerere de alimentare a contului nu poate fi făcută dacă fondurile cumulate, aflate în depozit la Fondul Național și la Agenția de implementare, depășesc 10% din exercițiul bugetar angajat. În mod excepțional RNA poate solicita o plată în avans de peste 20%, în conformitate cu procedurile prevăzute în memorandumul de înțelegere menționat mai sus.

Responsabilitățile AI sunt descrise la pct. 6.1.

Fondul Național va transfera fonduri către AI, inclusiv către Oficiul Central de Plăți și Contractare PHARE (OPCP), în conformitate cu acordurile de finanțare (AF) semnate între FN și AI/OPCP. Fiecare acord de finanțare va fi andosat înainte de către Comisia Europeană. În cazul în care FN este agentul de plată pentru OPCP/AI nu se vor mai transfera fonduri din FN la OPCP/AI. OPCP și agențiile de implementare trebuie să fie conduse de un responsabil cu autorizarea plăților (RAP) numit de RNA după consultarea cu CNA. RAP va fi responsabil pentru toate operațiunile realizate de OPCP/AI respective.

În ambele țări un cont bancar separat în euro va fi deschis și administrat de FN, într-un sistem de conturi separate, la Banca Națională sau în alte bănci convenite în prealabil cu Comisia (pentru Ungaria, Trezoreria statului ungar). În principiu, toate conturile bancare vor fi purtătoare de dobândă. Dobânda va fi raportată Comisiei Europene. În cazul în care Comisia decide astfel, la propunerea RNA dobânda poate fi reinvestită în program. Aceleași proceduri vor fi aplicate pentru orice fonduri transferate către AI sau OPCP.

RNA și RAP se vor asigura că toate contractele sunt pregătite în conformitate cu procedurile Manualului SID.

Toate contractele trebuie să fie încheiate până la data de 31 decembrie 2001.

Toate plățile trebuie să se efectueze până la data de 31 decembrie 2002.

Toate fondurile neutilizate până la data expirării programului vor fi restituite Comisiei.

Pentru acele contracte cu fonduri reținute pentru o perioadă de garanție prelungită până după sfârșitul perioadei de plăți a Programului totalul fondurile legate de aceste contracte, așa cum a fost calculat de RAP și stabilit de Comisie, va fi plătit Agenției de implementare înainte de închiderea oficială a Programului. Agenția de implementare își asumă întreaga responsabilitate pentru depozitarea fondurilor până la plățile finale, trebuind să asigure că aceste fonduri vor fi folosite doar pentru a face plăți menționate în clauzele Programului. Agenția de implementare își asumă, de asemenea, întreaga responsabilitate și față de contractori în ceea ce privește îndeplinirea obligațiilor menționate în contract. Fondurile care nu au fost plătite contractorilor după ce plățile finale au fost încheiate vor fi rambursate Comisiei. O analiză generală a utilizării fondurilor depozitate în conturile de garanție — și în mod special a plăților făcute din acestea —, precum și a dobânzilor rezultate va fi transmisă anual de către RNA Comisiei.

4. Monitorizare și evaluare

Se va crea un comitet comun de monitorizare (CCM). Acesta va include RNA, CNA și reprezentanți ai Comisiei.

CCM se va întâlni cel puțin o dată pe an, pentru a trece în revistă programele PHARE, în scopul de a evalua progresele înregistrate în atingerea obiectivelor frecvente în memorandumurile de finanțare și în Parteneriatul pentru aderare.

CCM poate recomanda o schimbare a priorităților și/sau o realocare de fonduri PHARE.

CCM va fi asistat de subcomitete de monitorizare (SCM) care vor include CNA, RAP al Programului CBC și serviciile Comisiei. Comitetul mixt de cooperare (CMC) menționat mai sus va funcționa în calitate de subcomitet de monitorizare (SCM) al Programului CBC. SCM vor analiza în detaliu progresele înregistrate în cadrul fiecărui program, inclusiv ale componentelor și contractelor acestora, pe baza rapoartelor periodice de monitorizare și evaluare elaborate cu sprijinul unui consultant extern (în conformitate cu prevederile Manualului SID) și vor face recomandări cu privire la diferite aspecte ale managementului Programului,

asigurându-se că acestea vor fi puse în aplicare. SCM vor raporta CCM, căruia îi vor supune spre aprobare rapoarte generale detaliate cu privire la toate programele finanțate prin PHARE CBC.

5. Audit și evaluare

Rapoartele și operațiunile Fondului Național și, unde este cazul, cele ale OPCP și ale agențiilor de implementare relevante pot fi verificate oricând, la cererea Comisiei, de către un contabil extern contractat de Comisie, fără a prejudicia responsabilitățile Comisiei și ale Curții de Conturi a Comunității Europene, așa cum este prevăzut în Condițiile generale ale Acordului-cadru anexat la Memorandumul de finanțare semnat cu guvernul fiecărei țări beneficiare.

Serviciile Comisiei vor lua măsuri pentru realizarea unei evaluări „ex-post” după terminarea Programului.

6. Transparență și publicitate

RAP va fi răspunzător de luarea tuturor măsurilor necesare pentru asigurarea publicității adecvate tuturor activităților finanțate prin acest program. Aceasta se va face în strânsă colaborare cu Delegația Comisiei Europene în România. Alte detalii se găsesc în anexa nr. 3 „Informare și publicitate”.

7. Condiții speciale

În cazul în care angajamentele convenite nu sunt îndeplinite din rațiuni imputabile Guvernului Ungariei sau Guvernului României, Comisia poate revizui oricând Programul, în sensul anulării totale sau parțiale a acestuia și/sau realocând fondurile neutilizate pentru alte scopuri conforme cu obiectivele Programului PHARE.

Aproape toate structurile de implementare și coordonare au fost deja înființate pe parcursul desfășurării programelor CBC anterioare, demonstrând că părțile implicate sunt capabile să coopereze pentru a aduce la îndeplinire obiectivele propuse. O scrisoare de angajament va însoți fiecare proiect aprobat de CMC, prin care beneficiarii vor asigura cofinanțarea locală.

Fiecare proiect de construcții va include o componentă separată de supervizare a proiectului. Lucrările vor fi scoase la licitație pentru contractorii precalificați care prezintă capacitate financiară relevantă și experiență tehnică și FIDIC.

ANEXA Nr. 3

INFORMARE ȘI PUBLICITATE

pentru programele PHARE, ISPA și SAPARD ale Uniunii Europene

1. Scop și obiective

Informațiile și activitățile de publicitate privind asistența Uniunii Europene prin Programul PHARE sunt destinate creșterii gradului de conștientizare a publicului și a transparenței acțiunilor UE, precum și creării unei imagini consistente privind activitățile respective în toate țările beneficiare. Informarea și publicitatea privesc activitățile care primesc o contribuție de la Programul PHARE al Uniunii Europene.

2. Principii generale

Fiecare RAP responsabil cu implementarea memorandumurilor financiare, precum și a altor forme de asistență va fi responsabil cu publicitatea la fața locului. Această acțiune se va desfășura în cooperare cu Delegația Comisiei Europene, care va fi informată asupra demersurilor făcute în acest scop.

Autoritățile naționale și regionale competente vor desfășura activitățile necesare unei aplicări efective a

acestor prevederi, în colaborare cu Delegația Comisiei Europene din țara respectivă. Informarea și măsurile publicitare descrise mai jos se bazează pe prevederile reglementărilor și deciziilor care se aplică fondurilor structurale. Acestea sunt:

— art. 32 din Reglementarea Comisiei Europene nr. 4.253/88, amendată de Reglementarea Comisiei Europene nr. 2.082/93; Buletinul Oficial al Comunităților Europene nr. L 193/20 din 31 iulie 1993;

— Decizia Comisiei din 31 mai 1994; Buletinul Oficial al Comunităților Europene nr. L 152/39 din 18 iunie 1994.

Informarea și măsurile publicitare trebuie să fie conforme cu prevederile reglementărilor și deciziilor menționate mai sus. Ghidul informativ poate fi procurat de la autoritățile locale, regionale și naționale din cadrul delegațiilor Comisiei Europene din țările beneficiare.

3. Informarea și publicitatea privind programele PHARE

Informarea și măsurile publicitare vor face obiectul unui set de măsuri coerente, definite de autoritățile naționale, regionale și locale competente în colaborare cu Delegația Comisiei, pentru toată durata Memorandumului de finanțare, și vor privi atât programele, cât și alte forme de asistență.

Costul informării și publicității privind proiectele individuale va fi suportat din bugetul alocat proiectelor respective.

În cazul implementării programelor PHARE se vor aplica măsurile menționate la lit. a) și b):

a) Autoritățile competente din țara beneficiară trebuie să publice conținutul programelor și al altor forme de asistență în forma cea mai potrivită. Aceste documente trebuie distribuite corespunzător și trebuie ținute la dispoziția părților interesate. Trebuie asigurată prezentarea pe teritoriul țării beneficiare a informațiilor și materialelor publicitare produse.

b) Informarea și măsurile publicitare la fața locului trebuie să cuprindă următoarele:

(i) pentru investițiile de infrastructură care depășesc 1 milion ECU:

— panouri ridicate la fața locului, instalate în concordanță cu prevederile reglementărilor și deciziilor menționate în paragraful 2 de mai sus;

— panouri informative pentru lucrările de infrastructură accesibile publicului, instalate conform prevederilor reglementărilor și deciziilor menționate în paragraful 2 de mai sus și în concordanță cu indicațiile tehnice din Ghidul informativ pus la dispoziție de Delegația Comisiei Europene din țara beneficiară;

(ii) în cazul investițiilor de producție, măsuri pentru dezvoltarea potențialului local și alte măsuri beneficiind de finanțare PHARE, ISPA sau SAPARD:

— măsuri care să conștientizeze beneficiarii potențiali și opinia publică cu privire la asistența PHARE, ISPA sau SAPARD în concordanță cu reglementările paragrafului 3 b)(i);

— măsuri adresate solicitanților de ajutoare de stat, parțial finanțate de PHARE, ISPA sau SAPARD, sub forma unei indicații în formularul care trebuie completat de acești solicitanți, care să indice faptul că o parte a acestui ajutor vine din partea UE, mai ales prin programele PHARE, ISPA sau SAPARD, în concordanță cu reglementările de mai sus.

4. Transparența asistenței UE în cercurile de afaceri, printre potențialii beneficiari și publicul larg

4.1. Cercurile de afaceri

Cercurile de afaceri trebuie implicate în cea mai mare măsură în asistența ce le privește direct. Autoritățile responsabile cu implementarea asistenței vor asigura existența canalelor relevante pentru diseminarea informațiilor către

potențialii beneficiari, în special către întreprinderile mici și mijlocii. Acestea trebuie să cuprindă și indicații privind procedurile administrative care trebuie urmate.

4.2. Alți beneficiari potențiali

Autoritățile responsabile cu implementarea asistenței vor asigura existența canalelor relevante pentru diseminarea informațiilor către toate persoanele care beneficiază sau care ar putea beneficia de măsuri de formare, angajare sau dezvoltare a resurselor umane. În acest sens se va asigura cooperarea dintre organismele de pregătire profesională implicate în angajare, grupurile de afaceri, centrele de formare și organizațiile neguvernamentale.

Formulare

Formularele emise de autoritățile locale, naționale sau regionale privind anunțarea și solicitarea de fonduri nerambursabile destinate beneficiarilor finali sau oricărei alte entități eligibile pentru acest fel de asistență vor trebui să indice faptul că UE și, în mod special, programele PHARE, ISPA sau SAPARD asigură aceste surse financiare. Notificarea de asistență transmisă beneficiarilor trebuie să menționeze procentul sau volumul de asistență finanțat de programele amintite. În cazul în care astfel de documente poartă stema națională sau regională, trebuie să poarte și un însemn al UE de aceeași mărime.

4.3. Publicul larg

Mass-media

Autoritățile competente vor informa mass-media, în maniera cea mai potrivită, despre acțiunile cofinanțate de UE, PHARE, ISPA sau SAPARD în special. Contribuția PHARE va fi reflectată corespunzător în această informare.

În acest context demararea operațiunilor (o dată adoptate de Comisie) și fazele importante ale implementării vor face obiectul unor acțiuni de publicitate, cu precădere în mass-media regională (presă, radio, televiziune). Trebuie asigurată o colaborare corespunzătoare cu Delegația Comisiei din țara respectivă.

Cele două principii menționate mai sus se aplică anunțurilor, precum și comunicatelor de presă și comunicatelor publice.

Acțiuni informative

Organizarea de acțiuni informative, cum ar fi conferințe, seminarii, târguri și expoziții, în legătură cu implementarea operațiunilor parțial finanțate de programele PHARE, ISPA sau SAPARD, va urmări să facă explicită participarea UE. În acest context se vor expune steagurile UE în camerele unde au loc întâlniri și se va pune emblema UE pe documente, în funcție de situație. Delegația Comisiei din țara beneficiară va ajuta, după necesități, la pregătirea și implementarea acestui tip de acțiuni.

Materiale informative

Publicațiile (cum ar fi broșuri și pliante) despre programe și măsuri similare, finanțate sau cofinanțate de PHARE, ISPA sau SAPARD, trebuie să conțină pe prima pagină o indicare clară a participării UE, precum și simbolul UE, în cazul în care este folosită stema națională sau regională.

În cazul în care aceste publicații au o prefață, aceasta trebuie semnată atât de persoana responsabilă în țara beneficiară, cât și de delegatul Comisiei, în numele acesteia, pentru a demonstra clar participarea UE.

Aceste publicații trebuie să se refere la organismele naționale și regionale responsabile cu informarea părților interesate.

Principiile menționate mai sus se aplică, de asemenea, și materialelor audiovizuale.

5. Prevederi privind panouri, postere și plăcuțe permanente

Țările beneficiare vor asigura transparența măsurilor parțial finanțate de programele PHARE, ISPA sau SAPARD, în concordanță cu următoarele măsuri și informații publicitare:

Panouri

Panourile cu informații privind participarea UE la finanțarea investiției trebuie să fie ridicate la locul tuturor proiectelor cu participare UE în proporție de 1 milion ECU sau mai mult. Chiar dacă autoritățile locale sau regionale nu ridică un panou care să menționeze propria lor implicare, finanțarea UE trebuie menționată pe un panou special. Aceste panouri trebuie să aibă o mărime corespunzătoare anvergurii (ținând seama de mărimea contribuției UE) și trebuie să corespundă instrucțiunilor prevăzute în Ghidul informativ care se poate obține de la delegațiile Comisiei Europene.

Nu mai devreme de 6 luni de la finalizarea lucrării și în măsura în care este posibil, aceste panouri vor fi înlocuite cu plăcuțe permanente, în concordanță cu prevederile Ghidului informativ.

Plăcuțe permanente

Aceste plăcuțe vor trebui amplasate în zonele accesibile publicului larg (centre de conferințe, aeroporturi, stații etc.).

Plăcuțele trebuie să cuprindă pe lângă simbolul UE și o mențiune privind programele PHARE, ISPA sau SAPARD și cofinanțarea UE. În cazurile în care autoritățile locale, regionale sau naționale, precum și orice alt beneficiar montează un asemenea panou, plăcuță permanentă ori poster sau fac orice alt demers menit să asigure informarea despre proiecte cu costuri mai mici de 1 milion ECU, trebuie indicată participarea UE.

6. Prevederi finale

Autoritățile naționale, regionale sau locale implicate pot derula în orice situație măsuri suplimentare, dacă se consideră necesar. În aceste cazuri trebuie consultată și informată Delegația Comisiei, astfel încât aceasta să poată participa, dacă consideră necesar, la realizarea acestor măsuri.

Pentru a facilita implementarea acestor prevederi Comisia, prin intermediul delegației din țara respectivă, va asigura asistență tehnică sub forma îndrumării asupra cerințelor de design, în cazul în care este necesar. Se va realiza un Ghid informativ scris în limba țării respective, care va conține indicații detaliate referitoare la cerințele de design.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București, cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București (alocat numai persoanelor juridice bugetare).

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București, șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, telefon 411.58.33.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78, E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro